

ket en stor del av sitt behov med torv. Hermed er det innledet en praksis som vi håper vil slå rot i videre kretser. Hvis nemlig et større antall forbrukere, store og små, i mange av de distrikter som må importere brensel ville gå inn for å dekke iallfall en del av sitt brenselbehov med torv, vil vår torvindustri kunne mangedobles i løpet av noen få år.

Produksjonen av stikkertorv og maskintorv er snart slutt for i år. Men skal det bli noen nevneverdig utvidelse av torvproduksjonen til neste år, må den planlegges og forberedes i marka allerede i sommer. Enkelte steder er man allerede gått i gang, har satt arbeidsløse i sving med å forberede felter for neste års torvdrift. Derfor var det i høy grad ønskelig at så mange som mulig melder seg som avtagere hos sine brenselleverandører, selv om det i år bare blir et mindre parti på hver forbruker.

Og tenk litt på om det ikke skulle være mulig for dig og mange andre i din by, i din bygd, i din grend, å gå sammen om å bli faste avtagere fra et torvverk på samme måte som dere i dag er faste abonnenter fra et lysverk. Tenk på de arbeidsløse, tenk på rikdommene som ligger der og venter på å utnyttes. Vi har lenge arbeidet for å lære samvirke til felles fordel. Hvorfor ikke gå et skritt videre til å samvirke til fordel for andre, til å samvirke for å skaffe ungdom og evner nye arbeidsfelter her i landet? Det er mange måter å bygge opp et nytt Norge på. Her er en av dem.

SMÅMYRA

Av skogbestyrer Aksel Bakken.

NOKSA plutselig er da også de østlandske myrer kommet til ære og verdighet i en grad som nok de færreste hadde tenkt seg muligheten av ville skje så fort. Jeg er meget tilfreds over at disse skogsmarkas nærmeste slektninger endelig en gang oppdages som nyttigevivende faktorer for såvel bonde som bymann, endog her på vårt forholdsvis skogrike Østland. Om jeg er like begeistret for årsaken til oppdagelsen er et helt annet spørsmål. Men nok om det: Nå er myra god å ha! La oss huske det også i framtiden.

Til min store glede erfarer jeg at der i år er igangsatt brenntorvdrift også på enkelte småmyrer her østenfjells. Det var absolutt et skritt i den riktige retning. Blir dette en almen foreteelse som gjennomføres på riktig måte, vil den sikkert bli av betydning for mange flere enn man fra først av tror.

Saken er jo at vi i de fleste bygder her østpå har en stor mengde av disse «myrdøss», hvorav en hel del har en fortrinlig beliggenhet til bruk for bygdas folk. En førsteklasses brenntorv kan ikke påregnes overalt, men i forhold til anskaffelsesomkostningene bør endog middelmådig torv være drivverdig. Er forbrukeren av slik brensel samtidig jordbruker i en eller annen form har a s k e n, iallfall for i tiden, vært ansett for en meget verdifull vare som var sterkt ettersøkt. Mange steds brennes jo torvmyras øverste tørre

lag om våren for å skaffe «hevd» til kulturplantene. Derfor, jo større aske-
 prosent, desto større gjødningsverdi til erstatning for den mindre brennverdi.

Under nåværende prisforhold mellom tømmer og brensel dekker forhåpentlig våre skoger og myrer det til husoppvarming større behov, mens tidligere års alminnelige prisleie utelukket bruk av tømmer som brensel. Industriens lavmål for nyttevirke ligger endog så lavt at vi har eksempler på at der i våre beste tømmerdistrikter kan oppstå likefrem mangel på brensel. Disse forhold tilsier størst mulig sparsomhet med vedbrenselet også i skogbygdene, hvorfor bl. a. almenningenes brenntorvdrift er et glimrende foretagende. Men på den annen side foregår nok mange steds fremdeles et stort sløseri på dette område, særlig blant rettighetshavere og oppsittere inne i skogen. Særlig de uinnskrenkede skogsrettigheter, hvorav det forhåpentlig nå ikke finnes mange igjen, var noen særlig skogødeleggende dokumenter. Har selv kommet i forbindelse med atskillige bruksberettigede, men det verste tilfelle ble meg fortalt av en venn og kollega. Hans rettighetshaver forlangte ikke bare grove og nær gården stående trær til ved, men de skulle også være lettkløvd og treets kvistfulle topp hadde han aldri brukt. Dessuten brukte han aldri sag til felling og kapp. Han påstod at veden brente meget bedre, især på peisen, når den var snekkappet med øks i stedet for tverrkappet med sag. Lufta fikk lettere tilgang inn i det reiste bål i første tilfelle, m. a. o. peisen «trakk» bedre. Skåraflisa brentes til aske som spredtes ut på åkeren.

Oppsittere innpå skogene har gjerne rett til å ta kvist og stubber i den omliggende skog, men dessverre, ofte blir det nok den mellomliggende del av treet som kommer i ovnen. Bekvemtliggende brenntorvmyrer burde utnyttes selv inne i tykke skogen!

Stor aktelse og ære for alle dem som i disse tider samler og nyttiggjør kvist til brensel, men med forhen alminnelige brenselpriser blir kvistbrenne som regel altfor dyrt, bortsett fra det forstlig uriktige i å fjerne kvisten fra hogstflata umiddelbart etter hogsten.

Sammenlignet med kvistplukkingen vil en brukbar brenntorvmyr kunne bli en stor kilde til velvære for mange familier i årevis, og til langt billigere pris pr. varmenhet.

Man innvender kanskje at en slik liten «myrpytt» snart blir tømt. La så være, men det er mange av dem, og dessuten er mange av disse myrhull likefrem en stor fare for skogens storvilt og vårt tamme skoggående hamnefe. Dyra søker dem for å slukke sin tørst eller for å beite og går for langt ut, blir enda lenger ut, hvoretter ethvert krafttak for å komme opp bringer dem enda lenger fra redningen, og dyret må til slutt gi opp. Tøm derfor pyttene og gjør dem om mulig om til brukelige fiskedammer! Dybden kan sikkert ofte være fullstendig stor nok til det.

I normale tider vil vel utviklingen i byer og tettbebygde strøk fortsette å gå i retning av annen og mer konsentrert brensel enn stukken torv og virkelig skogsavfall. Transport- og plassforhold m. m. gjør uomgjengelig krav på det. Blir bruken av slik brensel minimal i ovennevnte strøk, vil sikkert skogsavfall som kun er skikket til brensel og torvmyrene være rikelig nok til husoppvarming over både Sør- og Østlandet. At bl. a. den briketterte brenntorv vil vise seg konkurransedyktig like overfor de mer konsentrerte og fullkommnere brenselssorter vil vi inderlig håpe.